

4-ҚОСЫМША

Глоссарий

3G	Third generation — үшінші буын ұялы байланыс технологиялары –бұл жоғары жылдамдықты мобильді қатынасты Интернет қызметтерімен де, деректер арнасын құратын радиобайланыс технологиясымен де біріктіретін қызметтер жиынтығы.
4G	Fourth generation — жоғары талаптары бар ұялы байланыс буыны. Төртінші буынға жылжымалы абоненттерге — 100 Мбит/с және стационарлық абоненттерге — 1 Гбит/с асатын жылдамдықпен деректерді беруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін перспективалы технологиялар жатады.
5G	Fifth generation — жоғары жылдамдықты сымсыз Интернет, деректерді алу/беру жылдамдығын арттыру және диапазонды кеңейту арқылы деректер мен байланыс қызметтеріне тиімді байланыс пен қол жетімділікті қамтамасыз ететін бесінші буын технологиясы.
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line — асимметриялық цифрлық абоненттік желі — модем технологиясы, онда арнаның қол жетімді өткізу қабілеті Шығыс және кіріс трафиі арасында асимметриялы түрде бөлінеді.
API	Application programming interface — бір компьютерлік бағдарламаның басқа бағдарламамен өзара әрекеттесу тәсілдерінің сипаттамасы.
ARPU	Average Revenue Per User — бір абонентке есептегендегі бір айдағы орташа түсім.
B2B	Business to Business — заңды тұлғалар арасындағы коммерциялық қарым-қатынастарды білдіретін термин.
B2C	Business to Consumer — заңды тұлға мен тұтынушы арасындағы коммерциялық қарым-қатынасты білдіретін термин.
B2G	Business to Government — заңды тұлға мен мемлекет арасындағы коммерциялық өзара қарым-қатынасты білдіретін термин.
B2O	Business to Operators — заңды тұлға мен байланыс операторлары арасындағы коммерциялық өзара қарым-қатынастарды білдіретін термин.
Big Data	Деректердің үлкен көлемін өңдеу.
Blockchain	Белгілі бір ережелерге сәйкес құрылған, ақпараты бар блоктардың үздіксіз тізбегі. Көбінесе блокчейндердің көшірмелері бір-біріне тәуелсіз көптеген компьютерлерде сақталады.
CDMA	Code Division Multiple Access — кодты бөлумен бірнеше қатынасу, цифрлық (сымсыз) байланыс желісі. CDMA сымсыз байланыс жабдықтарын халықаралық байланыс стандарттау ұйымы үшінші буын желілерін құру үшін ең перспективалы ретінде ұсынады.
DWDM	Dense Wave Division Multiplexing — толқынды мультиплекстеу технологиясы, мультисервистік және мобильді желілердің тірек инфрақұрылымы үшін ең сенімді технология болып табылады, желінің өткізу қабілетін күрт арттыруды қамтамасыз етеді және түбегейлі жаңа байланыс қызметтерінің кең жиынтығын жүзеге асырады.
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization — Компанияның кредит, табыс салығы және амортизация бойынша пайыз шегерілгенге дейінгі пайдасы.
ESG факторлары	Environmental. Social. Governance — қоршаған орта факторлары, әлеуметтік факторлар және басқару факторлары.
Firewall	Компьютерлік желілер немесе хосттар арасында рұқсат етілмеген немесе қажетсіз хабарламалардың алдын алуға арналған технологиялық кедергі.
FMC	One contact (fixed mobile convergence) — тіркелген және ұялы байланысты біріктіретін технология.
FTTH	Fiber to the Home — үйге талшықты-оптикалық кабель (жеке/ жеке үй дегенді білдіреді).
FTTx	Fiber to the x — оптикалық-талшықты қосылу технологиясы.
FWA	Fixed Wireless Access — талшықты-оптикалық байланыс желілерімен қапталмаған аймақтарда пайдаланылатын, 4G базасындағы сымсыз Интернет-технология.
GSM	Арналарды уақыт пен жиілік бойынша бөлетін, жоғары қауіпсіз және 2G сияқты желілерде жұмыс істейтін цифрлық ұялы байланыстың ғаламдық стандарты.
GPON	Gigabit passive optical network — гигабиттік пассивті оптикалық желілер.
IaaS	Infrastructure as a Service — инфрақұрылым қызмет ретінде, мысалы, виртуалды серверлер мен виртуалды желі; клиент кез келген бағдарламалық жасақтама мен қосымшаларды орната алады.
IPTV	Internet Protocol Television — Интернет протоколы бойынша телевизия, IP протоколы бойынша деректерді беру желілерінде цифрлық телевизия технологиясы (стандарт), цифрлық кабельдік телевизия операторлары пайдаланатын телевизияның жаңа буыны.
IP-транзит	BGP хаттамасы бойынша деректерді берудің заманауи оптикалық желілері арқылы Интернет желісіне басқарылатын және жоғары жылдамдықты қолжетімділікті ұсыну бойынша қызмет. BGP-Интернетте қолданылатын автономды жүйелер арасындағы динамикалық бағыттау протоколы.
IoT	Internet of things — интернет (сымды немесе сымсыз) арқылы жеке нысандарға салынған құрылғыларға ақпаратты жіберуге және алуға мүмкіндік беретін технологиялардың жалпы атауы.
LoRa	Long Range — модуляцияның технологиясы және аттас әдісі.
LTE	Long-Term Evolution — ұялы телефондарға және деректермен жұмыс істейтін басқа терминалдарға арналған сымсыз жоғары жылдамдықты деректерді беру стандарты.
NPS	Net Promoter Score — тұтынушылардың өнімге немесе Компанияға адалдығын анықтау индексі (ұсынуға дайындық индексі), қайта сатып алуға дайындығын бағалау үшін қолданылады. Клиенттердің адалдығын өлшеудің негізгі индекстерінің бірі болып табылады.

OTT	Over the Top — Интернет арқылы бейне қызметтерді ұсыну әдісі.
ROACE	Return on average capital employed — орташа тартылған капиталдың қайтарымы.
SaaS	Software as a Service — бағдарламалық жасақтама қызмет ретінде, мысалы, электрондық пошта немесе басқа кеңсе қосымшасы; клиент қосымшаны пайдаланады, провайдер бағдарламаның негізгі параметрлерін басқарады.
SAC	Subscriber Acquisition Cost — Компанияның бір сатып алушыны тартуға арналған жиынтық шығындарын көрсететін метрика.
SDN/NFV	Бағдарламалық-конфигурацияланатын желі (Software-Defined Networks, SDN) және желілік функцияларды виртуализациялау (Network Function Virtualization, NFV).
VAS	Value-Added Services — қосылған құны бар қызметтер.
VPN	Virtual Private Network — бір немесе бірнеше желілік қосылыстарды (логикалық желіні) басқа желі (мысалы, Интернет) арқылы қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін технологиялардың жалпыланған атауы.
WAP	Wireless Application Protocol — деректерді сымсыз жіберу ХАТТАМАСЫ. Хаттама портативті құрылғылардың Интернет желісімен байланысын орнату қажет GSM желілері үшін арнайы жасалған. WAP көмегімен мобильді құрылғыны пайдаланушы Интернет желісінен кез келген цифрлық деректерді жүктей алады.
WIMAX	Worldwide Interoperability for Microwave Access — бұл шағылысқан сигналда объектінің тікелей көрінісі болмаса да, үлкен қашықтықта жоғары жылдамдықты қосылыстарды қамтамасыз ететін кең жолақты сымсыз байланыс технологиясы.
WLL	Wireless local loop — радиотелефон желісі мен стационарлық телефон комбинациясы болып табылатын байланыс технологиясының түрі.
АҚТБ	Автоматты қалааралық телефон байланысы.
АЕМ ТӨБЖ	Ауылдық елді мекендердегі талшықты-оптикалық байланыс желілері.
ЕТҚ	Еншілес және тәуелді қоғам.
АКТ	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.
КӘЖ	Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік.
ШОК	Шағын және орта кәсіпорындар.
ЗТБ	Заңды тұлғалар бірлестігі.
ЖҚКО	Жалпы қызмет көрсету орталығы.
ЮЖҚ	Кең жолақты немесе жоғары жылдамдықты Интернетке қол жеткізу — модемді және жалпы қолданыстағы телефон желісін қолдана отырып, коммутацияланатын қол жетімділікті пайдалану кезінде мүмкін болатыннан асатын деректерді беру жылдамдығымен Интернетке қол жеткізу.
БКМ	Бақылау-кассалық машина.